

Životné prostredie, ekonómia a financie

Eva Romančíková: **Životné prostredie, ekonómia a financie**. 1. vydanie. ECO INSTRUMENT, Bratislava 1997, 160 strán.

Monografia doc. Ing. Evy Romančíkovej, CSc. je prvou publikáciou slovenskej autorky – ekonómky, zameranou na ekonomické aspekty ochrany životného prostredia.

Aktuálnosť zvolenej témy je mimoriadna. V zahraničí sa tejto problematike venuje zvýšená pozornosť a ich skúsenosti v tomto smere treba analyzovať. Rovnako treba hľadať cesty praktickej aplikácie nových poznatkov už pri koncipovaní zámerov hospodárskej, finančnej, regionálnej a environmentálnej politiky Slovenskej republiky, nakoľko ochrana, ale aj poškodenie životného prostredia má vždy aj svoj finančný rozmer.

Publikácia sa člení na nasledujúce kapitoly:

1. Životné prostredie a jeho prepojenie s ekonomikou,
2. Nástroje environmentálnej politiky,
3. Súčasný stav v uplatňovaní ekonomických nástrojov v Slovenskej republike,
4. Ochrana životného prostredia v krajinách Európskej únie,
5. Environmentálne fondy ako zdroje financovania ochrany životného prostredia,
6. Prístupy k analýze dôsledkov regulačných opatrení pri ochrane životného prostredia.

V prvej kapitole autorka zdôrazňuje a rozvádza myšlienku riešenia problému ochrany životného prostredia prostredníctvom zmeny správania sa subjektov, ktoré využívajú životné prostredie neracionálne, uplatňovaním známej zásady "znečisťovateľ platí" (cez internalizáciu externalít).

Druhá kapitola je venovaná rozboru priamych a nepriamych nástrojov environmentálnej politiky, teoretickým

východiskám ich uplatnenia, štruktúrovaní, úlohe odvetvových dohôd, problematike poistenia zodpovednosti za škody na životnom prostredí a problematike obchodu s emisnými právami. Najmä posledné dve témy sú veľmi zaujímavé z hľadiska aktuálnych legislatívnych úvah týkajúcich sa budúcej právnej úpravy poistenia prevádzkovateľov vybraných druhov zariadení v súvislosti s ich vplyvmi na životné prostredie a ochranu ovzdušia.

V ďalšej kapitole sa autorka zamerala na objasnenie vybraných finančno-ekonomických nástrojov verejných financií z hľadiska ich stimulačnej, distribučnej a alokačnej funkcie a na rozbor platnej právnej úpravy ekonomických nástrojov ochrany životného prostredia. Veľmi zaujímavá v tomto smere je časť venovaná rozboru daňového systému, ktorý by mal v Slovenskej republike, podobne ako v iných európskych štátoch, sledovať vytvorenie podmienok na zabezpečenie spoločensky akceptovateľnej kvality životného prostredia.

Kapitola venovaná ochrane životného prostredia v krajinách EÚ má význam nielen z hľadiska sledovania perspektívneho cieľa, ktorým je vytvorenie spoločného európskeho trhu, ale v širšom kontexte predstavuje vítaný exkurz do súčasného procesu spätého so zavádzaním nových ekonomických

nástrojov, ako aj s inovovaním tých, ktoré sa v krajinách Európskej únie už uplatňovali.

Nasledujúca časť sa zaoberá postavením a úlohami environmentálnych fondov ako nástrojov financovania ochrany životného prostredia. Kardinálnym problémom je hľadanie spôsobu, ako možno čo najefektívnejšie využiť verejné finančné zdroje.

Za veľmi zaujímavý možno považovať rozbor hľadania preukázateľných metód merania efektov z realizácie environmentálnych investícií, ktorý je obsahom šiestej kapitoly.

Autorka v publikácii tvorivo aplikovala svoje poznatky a dlhoročné skúsenosti z výskumu možností využívania širokého spektra finančno-ekonomických nástrojov v systéme ochrany životného prostredia, poukázala na priestor ich uplatnenia, analyzovala pozitíva i negatíva späté s týmto procesom. Ako uvádza, cieľom publikácie bolo upozorniť na úzku prepojenosť väzieb medzi životným prostredím, ekonomikou a financiami. V tomto kontexte rezonuje ako ústredná myšlienka opodstatnenosť vstupu štátu do systému ochrany životného prostredia, ktorý treba považovať za spoločenskú prioritu.

Soňa Košičiarová

Typická stredoeurópska vidiecka poľnohospodárska krajina Biele/Bíle Karpaty

